

De samenwerking tussen bewoners & gemeente in Ten Boer.

En een inkijkje in de ervaringen in Groningen m.b.t. experimenten lokale democratie en gebiedsgericht werken.

Je hoeft de krant maar open te slaan of online het nieuws te volgen en de woorden burgerkracht, burgerparticipatie en lokale democratie vliegen je om de oren. De Gemeenteraad van Ten Boer heeft de behoefte geuit om dit thema verder uit te diepen en hier eens nader over van gedachten te wisselen.

Nu de voorbereidingen tot herindeling met Groningen starten, is het een goed moment om te kijken wat dit voor Ten Boer en haar kernen kan betekenen. En hoe dat zich kan ontwikkelen als Ten Boer straks onderdeel van een grote gemeente wordt.

Vragen die daarbij aan de orde zijn:

- Hoe doen we het nu en hoe waarderen we dat? Hoe beoordelen we het functioneren van de representatieve en participatieve lokale democratie?
- Wat zijn goede voorbeelden in Ten Boer (denk aan de dorpsvisies, coöperaties, dorpsraden, zelfbestuur zwembad)?
- Wat willen we zeker behouden (te denken valt aan nabijheid van bestuur en organisatie, flexibiliteit in budgetten voor initiatief, ruimte voor eigen initiatief uit de dorpen)?
- Hoe kan de aanpak in Ten Boer verbonden worden met de [gebiedsgerichte aanpak](#) in Groningen?
- Hoe versterkt Ten Boer de gemeenschap? Hoe zijn de verenigingen van dorpsbelangen nu en in de toekomst georganiseerd? En wat vraagt dat van de (nieuwe) gemeente?
- Welke vormen van participatie of experimenten zijn geschikt voor Ten Boer? Concrete aanknopingspunten om proces of aanpak te versterken zijn bijvoorbeeld: aanpak verkeerssituaties, Right to Challenge, zorgcoöperatie, jongeren, energievoöperatie, door ontwikkelen Dorpsvisies.
- Wat zijn concrete manieren om dat te doen (bijvoorbeeld dorpsbudgetten, cocreatie, burgertop)?
- Wat moeten we hiervan leren op terrein van organisatie, werkwijzen en cultuur?
- Wat kan Groningen van Ten Boer leren?

In deze notitie treft u enige (links naar) achtergrondinformatie aan. Tijdens de commissievergadering op 9 maart 2017 volgt een presentatie van actuele ontwikkelingen en een inkijkje in ervaringen in Groningen.

Leesvoer over dit onderwerp:

- Samenvatting (door de griffie van Groningen) van een [aantal recente rapporten over de lokale democratie](#).

- Een [overzicht van experimenten en ontwikkelingen](#) in het land.
- [Website over wijkgericht werken](#), met voorbeelden uit heel Nederland.
- Notities over het [gebiedsgericht werken](#) en [de rol van de raad](#) in Groningen, evenals over een [serie experimenten in het gebiedsgericht werken](#).
- Een [boekje met voorbeelden over het gebiedsgericht werken](#) in de wijken van Groningen en de samenwerking met bewoners.

Landelijke ontwikkelingen

Recentelijk zijn er landelijk tal van rapporten verschenen over de stand van de lokale democratie (zie links hierboven voor een uitgebreide samenvatting). Daarbij wordt breed onderschreven dat er experimenten nodig zijn om de representatieve democratie en participatieve democratie te versterken. Vanuit de ‘Democratic Challenge’, een programma geïnitieerd door het ministerie van BZK, en nu uitgevoerd door de VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten), wordt ingezet op de volgende punten:

- Budget, regelruimte en ondersteuning om lokaal te experimenteren met nieuwe vormen van lokale democratie
- Overdracht van publieke taken aan bewoners
- Betere ondersteuning en training van gemeenteraadsleden en lokale bestuurders
- Vernieuwing van rol/functie/positieve/werkwijze van de gemeenteraad in een netwerksamenleving
- Andere vormen van checks & balances
- Vernieuwing (rol/functie/alternatieven) van politieke partijen binnen de lokale democratie
- Aandacht besteden aan betrekken van afzijdige groepen bij democratische processen
- Meer vormen van directe democratie op lokaal niveau mogelijk maken
- Meer gebruik maken van digitale instrumenten om burgers te bereiken, meningen te peilen en mee te laten beslissen
- Bevorderen van democratisch burgerschap
- Zoeken van verbinding tussen participatieve en representatieve vormen van democratie
- Bevorderen van een responsieve, dienstverlenende overheid die er is voor burgers
- Meer zeggenschap delen of overdragen van de gemeenteraad aan de bewoners
- Verbreding naar maatschappelijke gemeenschapsdemocratie

Hoe is het democratisch proces in Ten Boer en Groningen nu en in de toekomst georganiseerd?

Een vitale lokale democratie vraagt blijvend aandacht en investeringen. In veel gemeenten wordt de ontwikkeling in gang gezet op de hierboven genoemde punten. Hieronder een aantal voorbeelden van verschillende (stedelijke en wijk-) processen, geïnitieerd door de gemeente Groningen, maar ook door bewoners, inclusief links met nadere informatie:

<i>Bewonersinitiatief</i>	<i>Processen/initiatieven onder regie gemeente en Raad</i>	<i>Coproductie</i>
<ul style="list-style-type: none"> • G1000 / WijkG100 • BOOM (Bewoners- en Ondernemers Ontwikkel Maatschappij) Oosterparkwijk • Stadsambassades/nieuwgroningen • Wijkcoöperatie Korrewegwijk • Golvend Lewenborg • Tegenlicht Meetups • SocialLabs050 	<ul style="list-style-type: none"> • Convenant Bewoners-organisaties • StadAdviseert • Initiatievencafé • Ontwerpcafé • Cocreatie • Groenparticipatie • Wijkstemdag • Veranderlabs • WIJS • Let's Gro • Wijken voor Jeugd • Right to Challenge • Burgerbegroting West • Stadspanel • Next City • Innovatieatelier • Open Raad (adoptie initiatieven) • Experimenten gebiedsgericht werken • Jongerenparticipatie/kinderburgemeester 	<ul style="list-style-type: none"> • Wijkbedrijf • Vernieuwingsnetwerk • Coöperatieve wijkraad

Rollen burgers

In al deze processen krijgen, hebben en nemen burgers verschillende rollen: van informeren, raadplegen, adviseren, co-producen, mee-beslissen, mee-uitvoeren, beslissen tot uitvoeren. Daarbij is de omslag van het 'afvinken' van de participatieladder, naar het bepalen van ieders rol, afhankelijk van de context, cruciaal. Elk gebied, dorp, buurt of situatie vraagt iets anders. Daarbij wordt toegewerkt naar meer eigenaarschap en zeggenschap van buurtbewoners over zaken in hun leefomgeving.

Groningen en Ten Boer

Met de herindeling van Groningen, Ten Boer en Haren ligt er de urgentie om te werken aan een stevige relatie van de Stad en de wijken met Haren, Ten Boer en de kernen en dorpen die straks bij elkaar horen. Dat betreft de werkwijze van de ambtelijke organisatie, de raad en het bestuur, maar ook de manier waarop inwoners betrokken zijn en worden bij hun woon- en leefomgeving.

De vitalisering van de democratie is niet altijd eenvoudig en het aanpassen van een lang werkend systeem ook niet, dat vergt tijd. Er is meer nodig dan alleen nieuwe werkwijzen en instrumentarium (zoals burgerbegroting, burgertops, e-democracy, dialoog, apps enzovoort). Dit vergt een samenhangende aanpak, gericht op systeem, werkwijze én gedrag. Hiervoor is intensieve samenwerking nodig tussen burgers, volksvertegenwoordigers, bestuurders én ambtenaren. De nabijheid en benaderbaarheid van College en ambtenaren in de gemeente is cruciaal. Dat werpt vragen op omtrent de inrichting van het democratisch proces in wijken en dorpen, en ook over de rol van de Raad (vertegenwoordigend, beleidsvormend, controlerend, verbindend) bij de processen in de wijken, kernen, dorpen en buurten.

Uiteraard beginnen we niet bij nul. Ten Boer en Groningen hebben allebei een eigen rijke traditie van samenwerken met inwoners, waarop voortgeborduurd kan worden.

Tijdens de commissievergadering op 9 maart 2017 staan we stil bij de concrete lokale vertaling van deze landelijke ontwikkelingen.